

פרוטוקול מס' 222

מישיבת ועדת העבודה
מיום ה', כ"ג בכסלו תשל"ו - 27.11.1975, שעה 10.00

נ כ ח ו :

חברי הוועדה:

ש. ארבל-אלמוזלינו - היו"ר
א. אבטבי
ז. אמיר
ה. זיידל
י. כהן
מ. כהן

מוזמנים:

ת. פנחסוביץ - משרד המשפטים
ר. רוטר - המוסד לביטוח לאומי
מ. לויין - המוסד לביטוח לאומי
י. בארי - המוסד לביטוח לאומי
י. כפלאוי - משרד העבודה

מזכיר הוועדה: מ. משולם

רשמה: א. עצמון

סדר היום: חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), תשל"ה-1975

אני פותחת את הישיבה.

היו"ר ש. ארבלי:

חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 19), תשל"ה-1975

הויכוח נסב בישיבה הקודמת על ענין של תשלום תוספת יוקר על המכסימום היחסי. הצענו את ההצעות שלנו וביקשנו מכם להביא לנו נוסח. אם אתם מוכנים היום נוכל להמשיך ולדון בזה. אם לא נעבור לדון בסעיפים הבאים.

מ. לוי:

זה לא רק שאלה של נוסח. לגופו של ענין המוסד לביטוח לאומי מתנגד לזה. יכול להיות שנותנים את הדעת לעצם הבעיה אבל מה שמוצע ע"י ועדת העבודה המוסד לביטוח לאומי אינו תמים דעים עם זה. אני מבין שיש אי-אלו רעיונות במוסד לביטוח לאומי לגבי המכסימום. הדברים עדיין לא הגיעו לסיכום סופי. יש גורמים ציבוריים שגם כן צריכים לתת את דעתם. אני מבקש, בליט ברירה, שנפסח על אותם סעיפים שמתייחסים למכסימום ונדון בסעיפים אחרים.

היו"ר ש. ארבלי:

לקחנו את זה בסדר עדיפות ראשונה על חוקים אחרים מתוך הנחה שחקנות שעת חירום עומדות להסתיים. אנחנו לא נפצל עוד פעם את החוק.

מ. לוי:

יש בירורים עם גורמים ציבוריים. יתכן שיגמרו מהר ויתכן שיקח קצת זמן. אנחנו מצידנו נעשה את המכסימום כדי לגמור את הענין.

היו"ר ש. ארבלי:

כאשר תביאו להארכת תקנות שעת חירום אני אעלה על בימת הכנסת ואודיע שהנימוק הוא לא בגלל שהצעת החוק לא הסתיימה בוועדת העבודה אלא שהממשלה טרם גמרה את הבירורים שלה.

ד. רוטר:

אנחנו אמרנו שנשתדל לסיים את זה חוך שבוע שבועיים. אבל היות והברורים הם עם צד נוסף אז עלול להיווצר מצב כזה. ניתן לזה עדיפות ראשונה אבל היות ולא הכל בידינו איננו יכולים לחתום על שטר.

היו"ר ש. ארבלי:

ידעתם את זה עוד אז והייתם צריכים לעשות את כל הבירורים במשך החקופה הזאת.

מ. לוי:

אילו זה היה דבר של מה בכך אז הטענות שלך היו טענות חזקות ביותר. אבל מה שאתם מציעים זו מהפכה. יש דבר שנקרא תשלום מכסימום ויש גם דמי ביטוח. פה הועלו כמה רעיונות ולמוסד יש התלבטויות. הוא צריך ללמוד את הבעיה ולראות מה יהיו ההשלכות. יש פה קשר בין ענין הגביה ובין הגמלאות - זו הבעיה היסודית של כל הדבר הזה. קודם כל הוקמה ועדה פנימית במוסד שחרשה את כל התוצאות שיש לזה. זה יהיה שינוי לגבי 30-40 סעיפים. זה ענין של עלות כספית כמה זה יעלה? - שינוי כזה משנה כליל את כל ערכי החוק שהיו עד היום. ישבה ועדה ועבדה בצורה אינטנסיבית ביותר והגישה את המלצותיה לדיון בהנהלה. בהנהלה הגיעו להצעה מסויימת ועתה צריך לבוא בדברים עם ההסתדרות ואולי גם עם לשכת התיאום.

מ. לויין:
אני כרגע אומר: נשתדל לעשות את המכסימום. אנחנו הצענו הצעה במסגרת החוק באה הוועדה והציעה הצעה אחרת שמחייבת הרבה מאד שינויים וגם מחשבה בענין הזה. דברים כאלה אי אפשר לעשות כל כך מהר. אני רוצה לקבוע במפורש שאנחנו הגשנו הצעה וועדת העבודה מציעה שינויים. אם רוצים לשנות אז יש הרבה מאד בעיות ומחפשים דרך להגיע לקונצנזוס עם הוועדה. אין כאן מקום לגנות את המוסד לביטוח לאומי.

ה. זיידל:
נרשום לפנינו את הודעתו של מר רוטר שהם עושים את הכל כדי לגמור את זה עד סוף השנה. היו לנו דיונים נוקבים בנושא שנקרא אסירי ציון. כלפי חוץ יצא שועדת העבודה עיכבה את החוק. מי כמוכם יודעים טוב שלא אנחנו אשמים בזה. היו כמה סעיפים בויכוח בינינו לבין המוסד לביטוח לאומי והסוכנות וחיכינו לתשובה. לכן היושבת-ראש חוששת שגם עכשיו יגידו שועדת העבודה מעכבת את החוק.

ת. פנחסוביץ:
אם נביא הצעת חוק להאריך את התוקף הממשלה לא תאשים את ועדת העבודה. היא תגיד שיש בירורים שקשורים בהצעה שמונחת.

ה. זיידל:
מר לויין טוען שהממשלה גמרה אלא שועדת העבודה שינתה. זכותו של המחוקק גם לשנות.

היו"ר ש. ארבלי:
אני חסה על זמנה של הוועדה. יש לנו נושאים אחרים שרוצים לגמור אותם.

הוחלט: להשאיר סעיפים 9 ו-10 פתוחים. סעיף 11 - קבלנו. סעיף 12 - קבלנו וכך סעיף 13 קבלנו.

סעיף 14:

מ. לויין:
פה השתבשו המספורים בתיקוני החוק השונים ולכן יש להחליף את הסדר.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: סעיף 14 התקבל.

סעיף 15:

מ. לויין:
זה גם כן תיקון שבא לתאם את הנוסח עם תיקונים קודמים. סעיף 113 לחוק העיקרי כתוב: מת ההורה המבוטח או חדל להיות מבוטח, תשתלם מכוחו קצבת המשפחה שהיתה משתלמת בעד הילד אילולא מת או אילולא חדל להיות מבוטח; אולם אם היה לילד הורה שני, שמלאה לו תקופת האכשרה והוא זכאי לקיצבה, תשולם הקיצבה מכוחו של ההורה השני. היות ובתיקונים קודמים בטלנו את תקופת האכשרה לענין קיצבת ילדים זה נשאר שריד שאין לו כל משמעות ובזמנו לא נתנו את דעתנו על כך. לכן יש למחוק את המלים: שמלאו לו תקופת האכשרה.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: סעיף 15 התקבל.

סעיפים 16 ו-17 התקבלו כבר.

מ. לוינ:

סעיף 18:
 זה מתייחס לביטוח נכות כללי. אנחנו רוצים להבהיר כאן כמה מושגים המופיעים במסגרת הזאת. בסעיף קטן (ב) מדובר על הורה כהגדרתו בסעיף 74(א)(3) שכל פרנסתו על המבוטח: זה מתייחס לנפגע עבודה שנפטר. מדובר בהורה מי שערב קרות המקרה היה תלוי במבוטח. מדובר באדם שנפגע בחאונת עבודה ונפטר כתוצאה מזה. לגבי נכות כללית המצב שונה כי לא מדובר במת אלא בחי כי הוא אדם שממשיך להיות חי ורוצים להבטיח שהזכאות תהיה לא רק לפני קרות המקרה אלא בזמן שהוא הפך להיות לנכה.

אז אנחנו אומרים כך: במקום פיסקה (1) יבוא: הורה כהגדרתו בסעיף 74(א)(3) שכל פרנסתו עליו. במקום שכאן נאמר בעד הורה שכל פרנסתו היתה עליו ערב היותו נכה אנחנו אומרים: כהגדרתו בסעיף 74(א)(3) שכל פרנסתו עליו. קודם זה היה מותנה לפני קרות המקרה. היום ההורה בבחינת זכאי כל עוד הבן נחשב כנכה. כלומר, גם אחרי שנה שנתיים הבן הפך להיות נכה והאב ממשיך לעבוד. אחרי זה האב הפך להיות לנכה אז רואים את האב כזכאי ולא רק ערב קרות המקרה.

ה. זיידל:
 החוק אומר: הורה שכל פרנסתו עליו ערב היותו נכה. עכשיו אתם מצמידים

אותו לכל החקופה?

מ. לוינ:
 כן - כל זמן שהבן נכה והאב תלוי בו אז הבן מקבל תוספת עבור האב.

היו"ר ש. ארבלי:
 איך תהיה ההגדרה?

מ. לוינ:
 מה שחסר כאן זה הנושא של (ב) כי הנוסח שהקראתי כבר התקבל. מה שלא התקבל זה סעיף קטן (ב). פה אנחנו מעריכים את המצב כל הזמן - ואת זה כבר תקנו בתקון מס' 17.

ה. זיידל:
 בקשתי אז ואני מבקש זאת עוד פעם מהיועץ המשפטי להכניס כאן את ההגדרה ולא לשלוח אותנו לכל מיני סעיפים אחרים בחוק.

מ. לוינ:
 יש טכניקה של חקיקה שיש הפניות.

ה. זיידל:
 אתם רוצים לתת פרנסה לעורכי-הדין. לפי דעתי כל אזרח צריך להבין את ההגדרה.

מ. לוינ:
 בנקודות אלה עוד לא היו לנו בעיות.

היו"ר ש. ארבלי:
 מדוע מחקתם את סעיף (4)?

מ. לוינ:
 כי מדובר בילד מעל לגיל 18 שהוא מקבל ביטוח נכות מכח עצמו.

מ. לויין: אחרי סעיף קטן (ב) האמור יבוא: (ג) הוראות סעיף 11(ג) יחולו לגבי העלאת קיצבת נכות, בשינויים המחוייבים.

מדוע נאמר בשינויים המחוייבים? - פה מדובר על קיצבת נכות ובסעיף 11(ג) מדובר על זקנה ושאימים. אנחנו נותנים את זה במחירת בה בשעה שאין לזה אסמכתא חוקית ואנחנו רוצים לתת לזה תוקף חוקי.

מוצע שתחילתו של סעיף 18 תהיה בתחילת שנת הכספים 1974 כי אז התקבל חוק ביטוח נכות.

ה. זיידל: לא קבלתי הסבר מה זה בשינויים המחוייבים?

מ. לויין: זה מונח משפטי טכני מקובל בכל החוקים.

ה. זיידל: מבחינה חוקית, איך אפשר להגיד שתחילתו של סעיף תהיה בשנת הכספים 1974?

מ. לויין: כי כבר שלמנו. שנית - בחוק אפשר להגיד הכל. סעיף 11(ג) קובע אם בתחילתה של שנת כספים חלה העלאה בתוספת היוקר או כתוצאה משינויים במדד או הושג פיצוי בעד התייקרות לפי כל הסדר אחר שנערך בין ארגוני העובדים המייצג את מספר העובדים הגדול במדינה לבין ארגון מעבידים, או לפי הסכם מכח סעיף 200, להגדיל את קיצבת הזיקנה. אז במקום קיצבת זיקנה אנחנו אומרים בשינויים המחוייבים תוגדל קיצבת נכות מיום תחילת הפיצוי.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: סעיף 18 התקבל. סעיף 19 התקבל בכנסת. גם סעיפים 20 ו-21 התקבלו.

סעיף 22:

מ. לויין: סעיף זה מחייס למכסימום. בסעיף קטן (ב) נאמר: גימלה או סכום מקסימום שהוגדלו מכוח סעיף 11(ג), לא יפחתו משום כך בלבד שתוקף ההעלאה פקע ב-31 במרט שלאחריה. אמרנו: יכול להיות מקרה שהעלאה עקב תוספת יוקר תהיה יותר גבוהה מאשר העלאה של השכר הממוצע במשק. החלטנו לא להוריד את ההעלאה מכוח סעיף 11(ג) והוא ימשיך לקבל גם אחרי ה-1 באפריל אבל המצב שלו מוקפא. לעומת זאת אדם שמקבל פחות מכיון שסעיף 11(ג) לא חל עליו הוא ימשיך לעלות תוך השנה והוא יגיע למצב כמו של אותו אדם שנהנה מסעיף 11(ג) ולאחר מכן שניהם ממשיכים יחד הלאה.

היו"ר ש. ארבלי: הוחלט: להשאיר את סעיף 22 פתוח ולדון בו ביחד עם סעיפים 9 ו-10. סעיף 23 התקבל.

סעיף 24:

מ. לויין: ישנה החייסות לסעיף 181 של החוק העיקרי. יש קשר בין פיגור בתשלום דמי ביטוח לבין הזכאות. אבל יש סוגים מסוימים של גמלאות שאין כל קשר בין פיגור בתשלום דמי ביטוח לבין הזכאות לגימלה.

מ. לויין:

אחד מן הדברים האלה זה גם גימלאות לפי פרק ט' 2 זה הענקות מטעמי צדק. פרק ט' 2 נוצר לגבי אותה אוכלוסיה שמסיבות שועדת העבודה אישרה אין קשר בין הפיגור לבין התשלום. אמרנו: לא יתכן שסעיף 181 יפעל כאן כי עצם העקרון שזה מתייחס לאוכלוסיה שלא משלמת ובכל אופן מזכים אותה לפי פרק ט' 2 הענקות מטעמי צדק.

היו"ר ש. ארבלי:

תקרא לנו את סעיף 181(ב).

מ. לויין:

סעיף 181 (א) מדבר על הקשר בין חובת התשלום לבין הזכאות. סעיף 181(ב) אומר: על אף האמור בסעיף קטן (א) לא יחול על גמלאות לפי סעיפים 29, ששם מדובר בדמי קבורה, סעיף 90(א) הכשרה מקצועית ודמי-מחיה לאלמנה וליתומים, סעיף 94, מענק לידה וקיצבת משפחה. יש סכום מסויים שלא נחשב לפיגור. היום זה 800 לירות חוב וזה מתייחס לשכבות העניות והם לא יכנסו למסגרת 181. בא סעיף קטן (ב) וכאילו מסייג את מה שנאמר בסעיף קטן (א). זה גם לא יחול על גמלאות לפי פרק (ג). כלומר, לגבי עובד שמעבידו לא משלם עבורו תשלום דמי ביטוח אז חושבים זאת כאילו דמי הביטוח שולמו. הפיגורים האלה אינם תופסים לגבי עובד אם קרתה לו תאונת עבודה. כאן אנחנו מוסיפים שגם זה לא יחול לגבי גמלאות לפי פרק ט' 2 הענקות מטעמי צדק.

היו"ר ש. ארבלי:

מה בנוגע לעובד עצמאי?

מ. לויין:

עצמאי חייב לשלם.

ה. זיידל:

מדוע אתם מסבכים אותנו עם כל הסעיפים שאתם מביאים פה. מדוע לא להגיד במקרה של נכות הגימלה אינה קשורה עם פיגור בדמי הביטוח.

מ. לויין:

אם היינו כותבים כפי שאתה מציע זה היה גדל פי עשרה.

היו"ר ש. ארבלי:

הכלל הוא שלפיגור יש השלכות. באו להוציא מזה את היוצאים מהכלל.

ה. זיידל:

אני מבקש לשמוע מה דעתה של גב' פנחסוביץ.

ת. פנחסוביץ:

אנחנו נוהגים בשיטה הזאת בכל החוקים. זה נראה לנו הרבה יותר פשוט וקצר. במקום להעתיק את כל ההוראה שמופיעה בסעיף 2.

היו"ר ש. ארבלי:

מה עם פרק ו' (2)? - זה גם כן ביטוח.

מ. לויין:

מה שלא מוצע זה חל.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: סעיף 24 התקבל.

מ. לויין:

בסעיף 182 לחוק העיקרי יימחק "108", מכיון שזה בוטל. משום מה בשעתו שאירו

סעיף 25:

את המספר 108.

הוחלט: סעיף 25 התקבל.

היו"ר ש. ארבלי:

סעיף 26:

סעיף 198אא לחוק העיקרי יסומן 198א. פה השתבשו המספרים ולכן יש להחליף

מ. לויין:

את הסדר.

הוחלט: סעיף 26 התקבל.

היו"ר ש. ארבלי:

סעיף 27:

מ. לויין:
בסעיף שמוצע לתקנו מדובר במתן הענקות מטעמי צדק. בתקנות כתבנו את זה, והתיקון המוצע בא להבהיר שהכוונה היא גם למתן הענקות בעיין. הספק הרב היה אם אנחנו יכולים באותה נשימה גם להגיד שהוא יהיה זכאי לקבל טיפול רפואי שיקומי. לכן מציעים לחקן ולכתוב: לתת הענקות לאדם בכסף ובעיין על פי מבחנים, כללים ובשיעורים.

אולי יש עוד הענקות אחרות חוץ מכסף ועיין?

ה. זיידל:

אין משהו שלישי. בעיין הכוונה שירותים.

מ. לויין:

ברגע שאחה מפרט אתה גורע.

ה. זיידל:

מ. לויין:
אני לא מפרט אני רק אומר שהרבה טענו שלתת הענקה זה בדרך כלל כסף. פה רוצים להבהיר וכן גם בתקנות כתבנו שזה גם בעיין.

חה"כ זיידל טוען שכאשר היה כתוב קודם הענקות זה היה מושג רחב יותר.

היו"ר ש. ארבלי:

אם הסתכלו במילון תראו שהפרוש של הענקה זה רק כסף.

מ. לויין:

אם בדעתכם להרחיב - אולי יש עוד משהו שלא כלול בכסף ובעיין.

היו"ר ש. ארבלי:

שירות זה הכל.

מ. כהן:

הוחלט: סעיף 27 התקבל.

היו"ר ש. ארבלי:

מ. לויץ:

סעיף 29:

סעיף זה מתייחס לחוק שירות מילואים (תגמולים), תשי"ט-1959. יש לנו דין ודברים עם משרד הבטחון. אני חושב שהתקנות שאנחנו נגיש יהיו יותר רחבות.

סעיף 29 מתייחס להוראות סעיף 141.

סעיף 141 מתייחס לסעיף 22 שהחלטנו לדחות לישיבה אחרת. פה רצינו להצמיד אותן ההוראות שכתבנו בסעיף 141 גם כן לחוק שירות מילואים.

היו"ר ש. ארבלי:

הוחלט: להשאיר את הסעיף פתוח עד לישיבה הבאה.

סעיף 30 בטל.

מ. לויץ:

סעיף 31:

תחילתו של סעיף 18 ביום ט' בניסן תשל"ד (1 באפריל 1974). אנחנו כבר

שלמנו את זה.

ה. זיידל:

מישהו עשוי לשאול מדוע אנחנו היום מאשרים תחולה לפני שנה וחצי?

היו"ר ש. ארבלי:

זה לא הטלת חוב. עד עכשיו 11(ג) לא חל עליהם באופן חוקי והם שילמו מכיון

שהיה קיפוח והיה עוול.

עכשיו נעבור לדון ברשימה שהגשתי לנו.

המוסד לביטוח לאומי העלה מספר הצעות למספר סעיפים שאינם כלולים בחוק. הדרך היא דו-צדדית. גם חברי הוועדה עוררו מספר שאלות שגם כן מחייב תיקון אבל זה לא כלול בהצעה הכחולה. אנשי המוסד חייבים לתת לנו תשובה על כך ובהזדמנות הראשונה לכלול אותם בתיקונים.

מ. לויץ:

לא צריך להתנות את זה בדברים אחרים ולא צריך לקשור את זה אחד בשני.

היות וזה לטובת ציבור העובדים שאלנו אם אפשר להביא את זה כאן.

זה לא עבר קריאה ראשונה.

א. אבטבי:

אלו דברים טכניים. כולם הופיעו בחוק אלא מתברר שזה לא כתוב בצורה ברורה.

ת. פנחסוביץ:

הסעיפים האלה אינם כלולים בהצעה

היו"ר ש. ארבלי:

הכחולה ולא עברו קריאה ראשונה. אבל בסמכותה של וועדה, לאחר שיש הסכמה בין הוועדה לבין הממשלה, ניתן לקצר את הפרוצדורה לגבי אותם סעיפים.

לפי חקנון הכנסת אפילו אם זה נושא

ת. פנחסוביץ:

חדש אפשר היום לשנות את הכל בוועדה אם אין התנגדות של חברי הכנסת או של נציגי הממשלה.

מ. לויין:

כאן מדובר בפרק על ביטוח זכויות עובדים בפשיטת רגל ובפירוק חאגיד. סעיף 1 מחייחם לסעיף 127נו. הוא מדבר על שיעור הגמלה לעובד. התיקון שאנחנו מבקשים הוא תיקון קוסמטי. בסעיף ההגדרות של סעיף 127נג יש מושג חוב שכר עבודה. כלומר, מה שהמעביד נשאר חייב לעובד כשכר עבודה - וזה מכונה חוב שכר עבודה. פה משום מה לא החייחו למושג הזה וכתבו סכום שכר העבודה. כדי ליישר את הקו ולהגדיר את אותן הנוסחות אנחנו מבקשים לכתוב: "סכום חוב שכר העבודה".

ה. זיידל:

ממתי ההפרשות בחוקף 0.1?

ר. רוטר:

מאפריל 1975.

י. כהן:

כלומר, אם היתה פשיטת רגל לפני אפריל 1975 זה לא חל.

ז. אמיר:

אני בעד ההבהרה בין שני המושגים סכום שכר העבודה לבין סכום חוב שכר העבודה. כי בנושא של הלנת שכר כתוב סכום הלנת שכר. שאלתי היא האם זה יחול גם על המושג השני לאחר שהוספנו את המלה "חוב"?

מ. לויין:

שכר מולן דינו כשכר לכל דבר. פה רק באנו להרחיב את המושג שגם סכום שהמעביד היה צריך לנכות עבור העובד ולא העביר את זה.

ז. אמיר:

אני מבין שהלנת שכר זה גם על השכר השוטף וגם על השכר.

מ. לויין:

בא המחוקק והרחיב את זה גם לגבי כל מיני ניכויים שאינם הולכים ישירות לכיסו של העובד אלא משרתים את האינטרסים הסוציאליים של העובד. כמו: חשלוט של קופת-חולים ועוד.

ז. אמיר:

נקח לדוגמא: מפעל פשט אח הרגל וצריך להבטיח לעובד את אותם 18,000 ל"י כולל פיצויים ותנאים סוציאליים. לעובד יש חוב בערבות המפעל. שאלתי היא מה קודם למה? האם המעביד ינכה את החוב וישלם את מה שנותר או לא?

מ. לויין:

יש הוראה ספציפית שאומרת שאפשר לנכות אם זה בא כמקדמות או כחוב.

ז. אמיר:

כלומר, המעביד מבוטח מפני דבר כזה.

ת. פנחסוביץ:

חלוי מה חאריך פרעון החוב. לגבי כל אדם שחותם ערבות לאדם אחר בעל החוב שקיבל את הערבות עדיין אינו בעל חוב לא של הראשון ולא של הערב כאשר התאריך עדיין לא נכנס.

ז. אמיר:

אני מבין שהפועל יקבל את זכויותיו ואותו פושט רגל ימשיך להיות ערב.

אז מי ערב על אותם סכומים?

ת. פנחסוביץ:

אף אחד.

זה מתייחס רק לגבי שכר עבודה או גם לרבות שכר מולן?

היו"ר ש. ארבלי:

כאן שכר מולן רואים אותו כשכר עבודה.

ת. פנחסוביץ:

אם כך יש כיסוי גם לגבי השכר המולן.

היו"ר ש. ארבלי:

סעיף 2:

מ. לויין:
סעיף זה מדבר במידה ויש חוב לקופת גמל לא יכול לעלות על מכסימום מסויים. מחברר שיש עובדים הקשורים עם כמה קופות גמל. אנחנו רוצים לציין בתוספת שהמכסימום קיים בין אם המעביד קשור עם קופת גמל אחת ובין אם הוא קשור למספר קופות גמל.

ה. זיידל:
אני רוצה להביע ספק אם אנחנו צריכים לתמוך בתוספת הזאת. היה לנו דיון די נוקב בנושא הזה - זה לא תיקון טכני. ראשית - האם החוב הוא למספר קופות גמל לעובד אחד או לכמה עובדים? - היות ומדובר על עובד אחד לא יתכן שבכלל שאנחנו ניתן גושפנקא על ענין עקרוני שאדם יכול להיות מבוטח אך ורק בקופה אחת והמעביד חייב לבטח אותו אך ורק בקופה אחת.

היו"ר ש. ארבלי:
להיפך, פה פותחים פתח שהוא יכול להיות איפוא שהוא רוצה.

ה. זיידל:
יש ביטוח מנהלים בקופת גמל. "הסנה" זה גם כן קופת גמל. יוצא שהוא מבוטח בקרן פנסיה בקרן גמלה ויש לו חוץ מזה ביטוח מנהלים ושם יש חוב. לדעתי, לא צריך לחת לזה יד ולעודד ביטוחים רבים. אני מתנגד לכך שניתן גושפנקא בדלת אחורית. צריך להשאיר את הסעיף המקורי. אם אתה טוען שכאשר נאמר קופת גמל הכוונה גם בלשון רבים - אז נשאיר את זה לשיפוטו של השופט. אני מתנגד שאנחנו בחקיקה נכתוב חוב למספר קופות גמל.

ז. אמיר:
אני מצטרף לדבריו של חה"כ זיידל כי הוא הביע גם את חששותי. אני רוצה להוסיף נימוק אחד בלבד. אם נקבל את התיקון הזה אנחנו עלולים לפגוע בקרנות המבטיחות פנסיה. לכן אני מציע לכתוב פה: קופת גמל המבטיחה פנסיה לעובד - כי זה דבר חשוב ביותר.

היו"ר ש. ארבלי:
דנו בסוגיה הזאת ולא שללנו את הזכות הקיימת לגבי קרנות פנסיה אחרות כאשר יש ביטוחים אחרים. קבענו סדר בחוק עצמו ולדעתי התיקון הזה הוא מיותר. בסעיף 127 כתבנו גמלא שתשולם לזכות החוב שהמעביד חייב לעובד עד מכסימום של 1,500 לירות. לאחר מכן אמרנו: עלה חובו של מעביד לקופת גמל על המכסימום האמור בסעיף 127 חיצוף הגמלא המכסימלית לקופת גמל לפי הסדר הבא: ביטוח פנסיה מכח הסכם קיבוצי. ביטוח פנסיה מכח הסכם אחר. ביטוח בריאות. קופת תגמולים או כל מטרה אחרת. הגיעו למספר קופות גמל חובות כאמור בסעיפים 1 עד 4 וסכום כל החוב עלה על המכסימום האמור או על יתרת הגמלא תחלק הגימלא בין הקופות לפי היחס שבין סכום החובות שמגיעים להם לאותה המטרה.

י. כהן:
אני שולל מבחינה עקרונית את ההנמקות של חברי הכנסת זיידל ואמיר. אני חושב שטוב לעודד חסכון בקופות גמל. אינני פוסל את זה שמעביד או פועל יעשו להם חסכון של עוד קופת גמל - זה לטובת העובד.

לענין העקרוני - אני מבין שכאשר כתוב קופת גמל הכוונה גם בלשון רבים.

היו"ר ש. ארבלי:
אם החוב לכל הקופות יגיע מעל 1,500 אז זה יהיה עד 1,500 לירות. אני מציעה שנזמין את נציגי קרנות הגמל של ההסתדרות. הם אמרו שעשו טעות שהסכימו על 1,500 לירות שזה לא מכסה וזה לא ריאלי. נדמין אותם ונשאל מה דעתם בקשר לתיקון הזה.

א. אבטבי:
הבעיה היא סדר העדיפויות. אם סדר העדיפויות נשאר כפי שהקראת בפנינו אז זה בסדר.

מ. לוי:
אם להזמין את נציגי קרנות הגמל של ההסתדרות אז אנחנו פותחים את הנושא מחדש ואנחנו לא מעונינים בזה. אנחנו רואים את זה כתיקון טכני בלבד. מה כאן התיקון? - קודם כל סעיף 127 נז מדבר על קופת גמל אחת. ישנן שתי אפשרויות ויש שני סוגי עובדים, בעיקר העילית של העובדים שהם מבוטחים בכמה קופות גמל. אנחנו אומרים שלא יוצר מצב שלכל קופה אפשר יהיה לשלם עד 1,500 לירות. אנחנו רוצים לסגור את המעגל.

י. כהן:
אולי נוסיף את המלים: לפי סדיר העדיפות שבחוק.

מ. כהן:
וכן לכתוב: לכל קופות הגמל יחד.

מ. לוי:
כונס הנכסים פנה אלינו ואמר שהסעיף הזה לא ברור והתעוררו שאלות איך עליהם לחלק את זה.

היו"ר ש. ארבלי:
לפי הנוסח הקיים הגמלא שתשולם לפי פרק זה לקופת גמל תהיה סכום החוב שהמעביד של העובד חייב לה עד מכסימום של 1,500 לירות. החוק אומר שלגבי כל קופה המכסימום לא יעלה על 1,500 לירות. אתם רוצים שסכום של 1,500 לירות יחול על כל הקופות ביחד.

ח. פנחסוביץ:
גם אז דובר כמה מותר להוציא לעובד כדי שיעמוד לרשות העובד סכום יותר גבוה.

היו"ר ש. ארבלי:
נניח שהוא מבוטח במבטחים וגם בביטוח נוסף. אז אומרים אותם 1,500 לירות צריכים להתחלק בין מבטחים לבין הביטוח האחר. לא זו היתה הכוונה. לעומת זאת אם החוב של המעביד הוא 1,500 לירות אז יחלקו זאת לקופות הגמל באופן יחסי. אני מתנגדת לכך.

ז. אמיר:
אני הצעתי שקודם כל משלמים את החוב לקופת הגמל שמבטיחה פנסיה לעת זיקנה. לדוגמא: עובד מסויים יש לו שלוש קופות והוא חייב לקופה אחת סכום של 1,500 לירות לקופה שניה 600 ולקופה שלישית 700. יש להעדיף תשלום מלא לקופה שמבטיחה פנסיה וזה כל הסכום של 1,500 לירות - אם יש חוב.

אם נשאר כסף אז אפשר לחלק את זה בין שתי הקופות האחרות.

ז. אמיר:

על זה אין ויכוח - זה קיים כיום.

מ. לוינ:

יש לכתוב לא יעלה סך כל הגימלאות לכל קופות הגמל יחד.

מ. כהן:

אני מסכים לכתוב גמלאות במקום גמלא.

מ. לוינ:

התיקון הוא רק לטובת המוסד לביטוח לאומי. היום לפי החוק הקיים יכול להתפרש שכל קופת גמל יכולה לדרוש את המכסימום של 1,500 לירות.

היו"ר ש. ארבלי:

צריך לכתוב כאן בפרוש שיש עדיפות מכוונת.

ז. אמיר:

את סדר העדיפויות קבענו כבר.

היו"ר ש. ארבלי:

לניח שלקופת גמל אחת מגיע פחות ויש לו עוד קופת גמל. פה רוצים להבטיח גם את זה.

י. כהן:

להיפך, ע"י התיקון הזה אתה לא מבטיח זאת.

היו"ר ש. ארבלי:

כאשר דנו בחוק הזה הכוונה היתה שסכום של 1,500 לירות יהיה לכל קופות הגמל ביחד ולא לכל קופת גמל בנפרד. אם נשאר כסף לתת אפשרות לחלק.

מ. כהן:

אני כאזרח רוצה להציע: - (א) לקבל את החוק כי קשה לי מאד להתייחס רק על סמך הנייר הזה מבלי להשוות אותו עם הסעיפים בחוק. (ב) אני רוצה לקבל מהיועץ המשפטי הבהרה מה כלול בקופת גמל ובכלל מזה זה קופת גמל, לפי החוק.

ה. זיידל:

הוחלט: להשאיר את סעיף 2 פתוח.

היו"ר ש. ארבלי:

סעיף 3:

בסעיף 127 נט לחוק העיקרי נאמר עלה חובו של מעביד לעובד הזכאי לגימלא לפי פרק זה תיזקף הגימלא המגיעה לו לחוב שכר עבודה ולחוב פיצויי פיטורים. אנחנו מציעים לתקן: במקום "חובו" יבוא: "חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורים". פשוט מאד מבהירים את המושג "חוב" חוב שכר עבודה ופיצויי פיטורים.

מ. לוינ:

מה עם הנאים סוציאליים?

ה. זיידל:

מה עם קופות גמל?

היו"ר ש. ארבלי:

סעיף קטן (ב) מדבר על קופות גמל.

מ. לוינ:

אם מדובר על קופת גמל בפנסיה מקיפה היא כוללת פיצויי פיטורים. אני מבין שזה מדובר

ה. זיידל:

כאשר אין קופת גמל.

היום יש אחוז אחד פה ושם.

ר. רוטר:

ה. זיידל:

האם קופת תגמולים זה קופת גמל?

מ. לוי:

זה יכול להיות לפי החוק הזה מכיון שההגדרה היא מאד רחבה.

ה. זיידל:

אם כך יוצא דבר מוזר שכל אדם יהיה חייב בשתי קופות. כי כל אדם שמבוטח בפנסיה יש לו קופת תגמולים 2,3%. כלומר, אם זה נכלל הוא מיד נכנס לחוב.

היו"ר ש. ארבלי:

בקופת גמל לצורך חוק זה נאמר: כל גוף שעפ"י הוראות הסכט קיבוצי או חוזה עבודה על המעביד להעביר אליו מכספי העובד לשם צבירתם או להבטחת זכויות העובד הקשורות מעבודתו, בהפסקת עבודתו או מפרישתו או ביטוחו הסוציאלי - וכל אלה ייקראו להלן תשלומים סוציאליים. פה אתם רוצים לצמצם רק לגבי שכר עבודה ופיצויי פיטורים.

סעיף קטן (ב) מתייחס לקופות גמל וזו חבילה אחת עם סעיף 2 שנשאר פתוח.

ה. זיידל:

בחוק ביטוח בריאות נאמר קופת חולים למרות שהכוונה היא לקופות חולים.

סעיף 4:

מ. לוי:

בסעיף קטן (א) נאמר שאם היו צריכים לשלם לעובד פיצויי פיטורים וקרה לו אסון לפני שהוא הצליח לגבות את הכסף והוא נפטר אז זה ילך לשאירים. זה בערך קיים גם היום. סעיף קטן (ב) מדבר על מה שנקרא זכות עצמאית של שאירים. נניח שעובד המשיך לעבוד והוא נפטר תוך עבודתו המשפחה לא זכאית לקבל פנסיה. אז בא חוק פיצויי פיטורים ומזכה את המשפחה לפיצויים לפי סעיף 5 לחוק פיצויי פיטורים. האפשרות הראשונה נזכרה בחוק והאפשרות השניה משום מה לא נזכרה בחוק. אנחנו פה רוצים להבטיח את זכותם העצמאית של שאירים מכוחם לקבל את זה.

היו"ר ש. ארבלי:

בסעיף 135(ג) נאמר שזכות לגימלה לפי חוק זה לא עוברת בירושה. אתם אומרים על אף האמור בסעיף 135(ג)? - בסעיף 7 לחוק הגנת השכר נאמר נפטר עובד לפני ששולם לו שכר העבודה ישולם שכר העבודה לידי מי שהעובד הורה, להורה, לבן-זוג ואם אין בן זוג ליורשו. אתם אומרים: לשאירים כמשמעותם בסעיף 5 לחוק פיצויי פיטורים. כלומר, אתה מחזיר אותנו להגדרה של שאירים. מי הם שאירים לענין זה? - בן זוג, ילד של עובד שהם בגדר תלויים. אב או אם בן זוג או ילדים, אלה שהיו על פרנסתו וכך אחים ואחיות. אני זוכרת את הויכוח בענין שאירים. הבעל, כאשר אישה נפטרה נחשב כשאיר או לא? - אנחנו בזמנו תיקנו את הענין של אלמן. לאחר שתיקנו אמרו לי שזה ממילא באופן טבעי יחול גם על סעיף 5 לחוק פיצויי פיטורים - אנחנו רוצים לדעת אם אתם נוהגים לפי זה או שבעל לא נחשב כשאיר?

מ. לוי:

בעל זה בן-זוג.

היו"ר ש. ארבלי:

נשאלת השאלה אם האשה יכולה להוריש לבעל - האם הדבר הזה מכוסה או לא?

מ. לויין:

אני כמעט בטוח שאם כתוב בן-זוג הכוונה לשני בני-הזוג.

היו"ר ש. ארבלי:

לגבי בן-זוג - קיימת הגבלה במוסד לביטוח לאומי אם הוא בן 55 ואינו מסוגל לפרנס את עצמו או אם יש לו ילד שהוא עד גיל 18. מה לגבי המקרים האחרים בכל הנוגע לפיצויי פיטורים של האשה? - אני עוד יכולה להבין לגבי חשלום גמלאות אבל לגבי פיצויי פיטורים שמגיעים לאשה העובדת שנפטרה - מדוע זה צריך להיות אצל המעביד?

מ. לויין:

אם יש להכניס תיקון הרי זה בחוק פיצויי פיטורים. פה מדובר שהגיעו פיצויי פיטורים ולא יתכן שהמוסד לביטוח לאומי ינהג אחרת.

היו"ר ש. ארבלי:

מדוע פה זה צריך להשאר אצל המעביד?

ה. זיידל:

זה ביטוח וגובים 0.1%. אני חושב שאנחנו צריכים, לכל הפחות לגבי החוק הזה, לתקן

בלי השלכות ליחיד החוקים.

מ. לויין:

לא יתכן במצב של פשיטת רגל שיופיעו שאירים אחרים. אם אין פשיטת רגל ללכו לפי

חוק פיצויי פיטורים.

היו"ר ש. ארבלי:

צריך לתקן שם. לפני יומיים שמעתי על מקרה שנוגע לשאירים. המוסד לביטוח לאומי הגיע למסקנה שהוא טעה לגבי אלמנה מסויימת ומגיע לה 21,000 לירות. מה קורה אם אותה אלמנה נפטרה - האם הוא צריך לקחת את הכסף בחזרה? - אם הכרתם בטעות והעברתם את הסכום של 21,000 לירות מדוע אתם רוצים לקבל זאת בחזרה?

מ. לויין:

התעוררה השאלה אם יכולים לקבל את זה השאירים - ובחוק יש הוראה מפורשת מי זכאי לקבל. לא יתכן שיופיע בן שלה כבן 50 ויגיד אני כיוורש זכאי לקבל זאת. הגיעו לידי מסקנה שמי שצריך לקבל את הסכום אלה שהם תלויים לפי חוק הביטוח הלאומי.

מ. כהן:

זה חוב שהיה מגיע לה עוד כאשר הייתה בחיים, זה לא גימלה.

מ. לויין:

לפי החוק שאירים יכולים לקבל ולא היורשים.

היו"ר ש. ארבלי:

העניין הזה ילך לבית דין. העלינו את זה לפי דרישת ההסתדרות וגורמים שונים שאמרו שהיתה אלמנה מסכנה. אם יש לה בן מדוע שלא יקבל את הכסף?

סעיף 5:

מ. לויין:

פה הוספנו: לפי תקנות מכוח פקודת האגודות השיתופיות הנותנות דין קדימה לשכר עבודה או לפיצויי פיטורים, או לפי סעיף 27 לחוק פיצויי פיטורים, חשב"ג-1963. את כל המשפט המוסגר שמופיע בסעיף הוצאנו ויצרנו סעיף בפני עצמו.

היו"ר ש. ארבלי:

כלומר, אם הוא פושט את הרגל אז כל מה שעולה